

Stockholms Stadshus AB
StadsledningskontoretDnr SSAB 2025/158
Dnr KS 2025/1134**Handläggare**Stockholms Stadshus AB
Johanna Magnusson
Telefon: 08-50829762**Till**Koncernstyrelsen
KommunstyrelsenStadsledningskontoret
David Ulmér
Telefon: 08-50829464**Reviderad programbeställning samt lägesrapport
gällande Stockholm Vatten och Avfall ABs
program Stockholms Framtida Vattenförsörjning****Förslag till beslut**

A. Kommunstyrelsen respektive koncernstyrelsen för Stockholms Stadshus AB föreslår kommunfullmäktige besluta följande.

1. Att för Stockholms Framtida Vattenförsörjning, SFV, fastställa uppdaterad programbeställning, inklusive aktualiserade effektmål, med en indikativ investeringsutgift om 20 miljarder kronor i 2025 års penningvärde i enlighet med tjänsteutlåtandet, godkänns

B. Koncernstyrelsen beslutar för egen del följande.

1. Att för Stockholms Framtida Vattenförsörjning, SFV, fastställa uppdaterad programbeställning, inklusive aktualiserade effektmål, med en indikativ investeringsutgift om 20 miljarder kronor i 2025 års penningvärde i enlighet med tjänsteutlåtandet, godkänns

Sammanfattning

Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA) är Sveriges största bolag för vatten och avfall, med ansvar för dricksvatten, avloppsrening och hushålls- och förpackningsavfall. Bolaget står inför omfattande investeringsbehov för att långsiktigt säkerställa kapaciteten i sina system. Enligt Svenskt Vatten finns ett årligt investeringsbehov på 31 miljarder kronor för Sveriges VA-infrastruktur, med ett sannolikt behov på över 600 miljarder fram till 2040. I landet som helhet så står Stockholm för en betydande del av kommande investeringar.

För att möta samhällets behov, lagkrav, tekniska krav, klimatutmaningar och säkerhet samt beredskap genomför SVOA flera storskaliga investeringsprojekt: Stockholms framtida

Stockholms Stadshus AB Ragnar Östbergs plan 1
Stadshuset
105 35 Stockholm
Växel 08-508 290 00
Fax 08-508 290 80
info@stadshusab.se
stadshusab.stockholm.se

avloppsrening (SFA), Stockholms framtida dricksvattenförsörjning (SFV) och resursutvinning (RUS). Projekten syftar till att säkerställa vattenförsörjning, förbättra systemens redundans, effektivisera driften och möta klimatkrav. SVOA:s årliga investeringsbehov uppgår till cirka fem miljarder kronor. SVOA är det bolag inom kommunkoncernen med störst investeringsbudget, vilket ställer höga krav på styrning, kontroll och uppföljning.

Dricksvattenförsörjningen i regionen är en samhällskritisk verksamhet med höga krav på leveranssäkerhet. Ett försämrat säkerhetsläge ökar kraven på robusta system med ytterligare fokus på redundans och beredskap. VA-systemet fyller en avgörande roll i samhällets krisberedskap. Utöver att vara VA-huvudman i Stockholm och Huddinge är SVOA leverantör till ytterligare tio kommuner i stockholmsregionen.

SVOA initierade i november 2018 Programmet Stockholms Framtida Vattenförsörjning (SFV). Programmet omfattar vattenverk, ledningsnät och reservoarer; system som krävs för vattenförsörjning. Programmet, som beslutades 2018, sträcker sig fram till 2050 och fick en totalbudget på 22 miljarder kronor (i 2024 års penningvärde). SFV-programmet innehåller ett antal projekt. Utöver att varje projekt följs upp på tid, kostnad och kvalitet, följs programmet även upp som helhet. Den uppföljningen föreläggs koncernstyrelsen i form av lägesrapporter.

Koncernstyrelsen beslutade i juni 2023 om nya investeringsanvisningar för stadens bolag, vilket bland annat innebar att projekt med en investeringsutgift på mer än en miljard ska förelägga koncernstyrelsen två lägesrapporter per år. SFV-programmet har en betydande påverkan på hela kommunkoncernens investeringsportfölj och det är av stor vikt att programmet hanteras med hög kvalitet och stort kostnadsfokus.

Under hösten 2023 uppmanades SVOA av koncernledningen att göra en genomlysning av programmet för att säkerställa framdrift med prioriteringar och avvägningar med utgångspunkt i ekonomi, funktion och kvalitet.

På SVOA:s styrelsemöte den 19 september 2024 gavs bolagets VD i uppdrag att, senast i september 2025, lägga fram ett förslag till styrelsen på en uppdaterad programbeställning för SFV, inkluderande uppdaterade effektmål.

för att säkerställa en uppdaterad programbeställning. Det slutliga förslaget innehöll tre alternativ för ambitionsnivå och förbrukning, ambitionsnivå bibehålla funktionen, ambitionsnivå mellan och ambitionsnivå hög. Indikativa investeringar för de olika ambitionsnivåerna uppgår till 17 mdr för bibehållen funktion och mer än 50 mdr för den högsta nivån.

Utifrån framtagna ramar tog SVOA:s styrelse den 18 september 2025 beslut om en förnyad ambitionsnivå för dricksvattenförsörjningen som bygger på det mellersta alternativet. Den beslutade ambitionsnivån innebär att dricksvattensystemet ska underhållas, reinvesteras och förnyas i sådan takt att 2025 års uppskattade risknivå och funktion bibehålls på systemnivå. Vissa kritiska risker med stor påverkan byggs bort samtidigt som andra risker successivt kommer att öka. Ambitionsnivån ställer ett kapacitetsmål för vattenproduktionen år 2050 om 534 000 m³/dygn.

Ambitionsnivån har lett till förslag om en reviderad programbeställning och aktualiserade effektmål. De strategiska frågor som primärt har genomlysts i samband med uppdateringen är vilken produktionskapacitet som krävs om 30 år, vilken redundans och robusthet som vi är beredda att betala för, dubbla matningar av el och vatten och vattenkvalitetsstrategi.

Den uppdaterade programbeställning har en indikativ investeringsutgift om 20 miljarder kronor i 2025 års penningvärde. Programbeställningen återfinns i bilaga 4 till tjänsteutlåtandet. I kommande investeringsärenden kommer underlaget innehålla beskrivning av hur projektet uppfyller de uppdaterade effektmålen.

Som tidigare beskrivits så utgörs SFV-programmet av ett antal projekt. Varje projekt följs upp separat när det gäller tidsplan, ekonomi och genomförande, samtidigt som en övergripande uppföljning görs av programmet som helhet. Den övergripande uppföljningen föreläggs koncernstyrelsen i form av lägesrapporter.

Koncernledningen och stadsledningskontoret är positiva till den genomlysning av programmet som genomförts och de föreslagna förändrade effektmålen. Koncernledningen och stadsledningskontoret konstaterar att dricksvattenförsörjningen är en av SVOA:s absolut viktigaste uppgifter. Den översyn och granskning av programmets drivande faktorer och effektmål som genomförts är genomarbetad. Genomlysningen av programmets olika ambitionsnivåer, hur systemkritiska investeringar prioriteras i ett sammanhang tillsammans med ekonomiska samt övriga konsekvenser för verksamheten är avgörande för att säkerställa att rätt investeringar till rätt kvalitet görs vid rätt tidpunkt.

Koncernledningen och stadsledningskontoret understryker betydelsen av att programmet fortsätter att arbeta med frågor kopplade till beredskap och säkerhet.

Koncernledningen och stadsledningskontoret påpekar vikten av noggranna analyser och studier i tidiga skeden, för att inte riskera fördröjningar och/eller förseningar i genomförandet av projektet.

Koncernledningen och stadsledningskontoret uppmanar bolaget att fortsatt noggrant följa programmets utveckling och säkerställa att budget, tid och effektmål hålls. Kommunkoncernen arbetar aktivt för att minimera stadens skuldtutveckling. Koncernledningen och stadsledningskontoret noterar att flera av programmets pågående delprojekt håller tidplan och budget. Koncernledningen uppmanar bolaget och programmet att noggrant följa kostnadsutvecklingen för att säkerställa att de av kommunfullmäktige beslutade investeringsutgifterna inte överskrider.

Koncernledningen och stadsledningskontoret uppmanar bolaget att återkomma med en uppdaterad lägesrapport till koncernstyrelsen när det reviderade programmet fastställts av kommunfullmäktige.

Bakgrund

I mitten av 1800-talet började Stockholms VA-system byggas. Sedan dess har det utvecklats med stora investeringar. Norsborgs vattenverk invigdes år 1904 och Lovö vattenverk år 1933. Flera delar av vattenledningsnätet kan dateras hela vägen tillbaka till mitten av 1800-talet. De 11 reservoarer som finns i drift idag uppfördes mellan åren 1879 och 1973.

En stor del av bolagets huvudledningsnät är i behov av åtgärder och vissa delar av nätet består av ledningsmaterial som inte skulle godkännas idag. Samtliga reservoarer har uppnått sin tekniska livslängd och behöver åtgärdas inom de kommande åren. Med omfattande åtgärder kan Lovö Norra hållas i drift fram till år 2045 och Norsborg fram till år 2050.

Ledningsnätets ålder gör det mer känsligt för tryckvariationer och driftstörningar. Det blir mer sårbart, skador inträffar oftare och risken ökar för att ett fel leder till fler. Hydrauliska modelleringar visar också att, om ett av bolagets tre vattenverk skulle tas ur drift, så finns det en begränsad tidsmarginal innan vattenförsörjningen till medborgarna riskerar att påverkas. Det finns också en risk kopplad till att kapacitetstaket i produktionen nås.

Sommaren 2025 drabbades vattenproduktionen av effekterna av ovanligt höga råvattentemperaturer. När det under två veckor sammanföll med en högförbrukningsperiod uppstod en ansträngd situation. Samtidigt kan det konstateras att Mälaren påverkas av klimatförändringar. Vattnet har blivit varmare, vilket i sin tur medför en ökad risk för kvalitetsproblem, främst i det vatten som behandlas i Norsborg vattenverk.

Den tekniska livslängden är nådd, eller nås snart, för stora delar av bolagets anläggningar. Utan åtgärder kommer leveransstörningar och restriktioner att bli allt vanligare för medborgarna. Även med investeringarna som föreslås i programmet kan framtida uppmaningar att spara på vatten bli nödvändiga. Utan de föreslagna åtgärderna kommer det bli betydligt vanligare än idag.

För att omhänderta komplexiteten i investeringsbehovet och säkerställa att önskad nytta uppnås för helheten startade SVOA år 2018 programmet ”Stockholms Framtida Vattenförsörjning”, SFV. Programmet omfattar mycket stora investeringar, som har stor påverkan på bolagets framtid, VA-taxan, samt hela Stockholms stads upplåning och ekonomi. Sedan starten har programmet genomfört strategiska utredningar och samordnat ett 40-tal projekt.

Under åren 2024–2025 har bolaget, utifrån förändrade omvärldsförutsättningar, gjort en översyn av tidigare gjorda ställningstaganden om framtidens dricksvattensystem. SVOA:s styrelse gav på styrelsemöte i september 2024 bolagets VD i uppdrag att senast i september 2025 ta fram förslag på en uppdaterad programbeställning av SFV.

Bolaget har arbetat med att identifiera, revidera, uppdatera och ta fram ramverk som behövs för att säkerställa att en uppdaterad programbeställning inklusive aktualiserade effektmål kan framställas. I SFV-programmet ingår vattenverk, huvudvattenledningsnät i normalzon och reservoarer. Den föreslagna programbeställningen finns i bilaga 4 till tjänsteutlåtandet.

Ärendet

I augusti år 2025 tog styrelsen för SVOA beslut om en förnyad ambitionsnivå för dricksvatten. Ambitionsnivån innebär att dricksvattensystemet ska underhållas, reinvesteras och förnyas i sådan takt att 2025 års uppskattade risknivå och funktion bibehålls på systemnivå, vissa kända kritiska risker med stor påverkan byggs bort samtidigt som andra risker successivt kommer att öka. Ambitionsnivån ställer ett kapacitetsmål för vattenproduktionen år

2050 om 534 000 m³/dygn, vilket med viss marginal möter osäkerheter i vattenprognosen samt möjliggör i visst underhåll och vissa driftstörningar utan leveransbortfall även under perioder med hög förbrukning.

Den största riskfaktorn är det långa tidsperspektivet som sannolikt kommer innebära nya förutsättningar vilka idag är svåra att förutsäga. Förändrade vattenförbrukningsmönster hos stadens medborgare, förändrad stadsutveckling samt andra ändringar härrörande från beredskapsfrågor, klimatförändringar och ökande krav på vattenkvalitet kan komma att påverka vilka detaljerade åtgärder som krävs för att uppnå den valda ambitionsnivån.

Programmet ska ses som ett stöd för de investeringarna som ingår, men det är de enskilda investeringsbesluten som blir bindande. Det möjliggör en framtida flexibiliteten och exempelvis addera till effekter. Det är även naturligt att programmet prövas i sin helhet, och om behov finns revideras, vart femte år.

Programmet ska arbeta mot effektmål och programmål. Effektmålen beskriver de långsiktiga förändringar eller nyttor som programmet ska bidra till och programmålen konkretiserar vad som ska genomföras under programmets gång för att möjliggöra dessa effekter. Effektmålen är indelade i kapacitet, kvalitet och robusthet och sammanfattas i nedanstående tabell:

Effektmål	
Kapacitet	Säkerställd uthållig kapacitet i dricksvattensystemet om 534 000 m ³ /dygn
Kvalitet	Utökad förmåga att även i framtiden, trots klimatförändringarna, uppfylla kvalitetskraven på dricksvattnet
	Utökad kortsiktig förmåga att hantera föroreningar i råvattnet genom uppgradering av processen för befintliga vattenverk
Robusthet	Utökad förmåga till incidenthantering genom ökad robustheten i huvudvattenledningsnätet i normalzon
	Utökad reservvattenförmåga för Norsborgs vattenverk genom säkerställd kapacitet från Bornsjön motsvarande gällande vattendom

Tabell 1; Effektmål

Programmets sju programmål omfattar att programmet ska:

- definiera och utreda vilka åtgärder som krävs för att uppfylla programmets effektmål

- säkerställa att samtliga i programmet ingående åtgärder skall vara kopplade till ett, eller flera, effektmål
- agera beställarrepresentant och följa upp de projekt som krävs för att uppfylla programmets effektmål
- övergripande samordna och styra samtliga i programmet ingående projekt för att säkerställa att programmets effektmål uppnås
- säkerställa att samtliga i programmet ingående åtgärder skall vara kostnadssatta och ekonomiskt avvägda mot nyttan
- säkerställa att samtliga i programmet ingående åtgärder är tidsatta och att de genomförs i rätt prioritetsordning
- säkerställa att samtliga i programmet ingående åtgärder utvärderas, uppdateras och hålls aktuella mot gällande effektmål över programmets hela löptid

Ekonomi

Den indikativa investeringsutgiften beräknas till 20 miljarder, i 2025 års penningvärde, från år 2026 till år 2050. Inför kommande investeringsbeslut kommer de enskilda investeringsbesluten enligt stadens regler även redovisas i löpande penningvärde. Programmet finansieras med bolagets årliga driftmedel.

De investeringar som ligger sent under 20-årsperioden beräknas ha betydande kostnadsutveckling jämfört med de som kommer i början av programperioden.

Generellt fördelas investeringskostnaden ut så jämt som möjligt över de 25 åren men vissa toppar, såsom byggnation av Lovö Södra, kan inte undvikas. Systemet är en helhet och de olika åtgärderna har inbördes beroenden som styr takten för genomförandet.

Investeringstakten kommer att uppdateras och presenteras i programmets tidplan vartefter de individuella åtgärderna identifieras och tidsätts.

Ekonomi kommer att rapporteras i enlighet med kommunkoncernens rutiner för investeringsstyrning.

Styrning

Programmets styrande funktioner är programstyrgrupp samt programsponsor. Rollen som ordförande för programstyrgrupp, tillika effektmålsägare, innehas av VD på SVOA och programsponsor är avdelningschef VA. Styrgruppen är bemannad med representant från Stockholms Stadshus AB. I övrigt bestäms styrgruppens sammansättning av dess ordförande. Programmet leds av en programchef.

Tidplan

Programmet påbörjades 2018 och beräknas vara klart 2050.

Lägesrapport pågående arbete

Sedan hösten 2024 har SFV-programmet arbetat med genomlysning av programmet samt uppdatering av effektmålen. När uppdaterade effektmål för programmet fastställts anpassas delprogrammets omfattning till de nya målen.

Parallellt med effektmålsarbetet löper övrigt arbete på i princip enligt plan inom de olika projekten. Inga nya investeringsbeslut har fattats av bolaget eller kommunfullmäktige under perioden som effektmålen uppdaterats, med undantag för en ny huvudvattenledning mellan Norsborg och Alby. Projektet, som bedömdes nödvändigt att genomföra oavsett genomlysningen av SFV-programmet, beviljades 875 miljoner kronor i investeringsutgift i december 2024, diarienummer KS 2023/1164.

Delprogram Vattenverk omfattar renoveringar och förstärkningsåtgärder vid Norsborgs och Lovös befintliga vattenverk samt uppförande av nytt vattenverk vid Lovö. Pågående utredningar och projekt går enligt plan.

Delprogrammet Ledningar ansvarar för utbyggnaden av huvudledningsnätet för att säkra programmets effektmål. Några delprojekt har avslutats under 2025. Kritiska tider avseende ledningsnätutbyggnaden för leveranssäkerhet i systemet är sträckan från Lovö vattenverk över Lovön och Kårsön mot Bromma, samt projekt Källbrink – Långsjöparken.

Pågående arbeten inom delprogram Reservoarer löper på enligt plan, men den totala tidplanen har förlängts och sträcker sig fram till år 2036. Projekt Uggleviken har flyttats fram då detaljplanen måste vinna laga kraft innan genomförandet kan planeras. Genomförandebeslut för Tenstareservoaren beräknas komma till kommunfullmäktige under första halvåret 2026.

Bolagets lägesrapport återfinns i bilaga 5 till tjänsteutlåtandet.

Risker

Den största riskfaktorn är det långa tidsperspektivet för SFV-programmet som sannolikt kommer innebära nya förutsättningar vilka idag är svåra att förutsäga. Förändrade

vattenförbrukningsmönster hos stadens medborgare, förändrad stadsutveckling samt andra ändringar härrörande från beredskapsfrågor, klimatförändringar och ökande krav på vattenkvalitet kan komma att påverka vilka detaljerade åtgärder som krävs för att uppnå den valda ambitionsnivån. I förlängningen kan det påverka investeringsprognosen och tidplanen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts gemensamt av Stockholm Stadshus AB och stadsledningskontoret.

Synpunkter och förslag

Koncernledningen och stadsledningskontoret är positiva till den genomlysning av programmet som genomförts och de föreslagna förändrade effektmålen.

Koncernledningen och stadsledningskontoret konstaterar att dricksvattenförsörjningen är en av SVOA:s absolut viktigaste uppgifter. Den översyn och granskning av programmets drivande faktorer och effektmål som genomförts är genomarbetad. Genomlysningen av programmets olika ambitionsnivåer, hur systemkritiska investeringar prioriteras i ett sammanhang tillsammans med ekonomiska samt övriga konsekvenser för verksamheten är avgörande för att säkerställa att rätt investeringar till rätt kvalitet görs vid rätt tidpunkt.

Koncernledningen och stadsledningskontoret understryker betydelsen av att programmet fortsätter att arbeta med frågor kopplade till beredskap och säkerhet.

Koncernledningen och stadsledningskontoret påpekar vikten av noggranna analyser och studier i tidiga skeden, för att inte riskera fördröjningar och/eller förseningar i genomförandet av projektet.

Koncernledningen och stadsledningskontoret uppmanar bolaget att fortsatt noggrant följa programmets utveckling och säkerställa att budget, tid och effektmål hålls. Kommunkoncernen arbetar aktivt för att minimera stadens skuldtutveckling. Koncernledningen och stadsledningskontoret noterar att flera av programmets delprojekt håller tidplan och budget. Koncernledningen uppmanar bolaget och programmet att noggrant följa kostnadsutvecklingen för att säkerställa att de av kommunfullmäktige beslutade investeringsutgifterna inte överskrider.

Koncernledningen och stadsledningskontoret uppmanar bolaget att återkomma med en uppdaterad lägesrapport till koncernstyrelsen när det reviderade programmet fastställts av kommunfullmäktige.

Fredrik Jurdell
Fredrik Jurdell
VD

Anette Scheibe Lorentzi
Vice VD

Bilagor

1. Tjänsteutlåtande Stockholm Vatten AB
2. Tjänsteutlåtande Stockholm Vatten och Avfall AB
3. Protokollsutdrag Stockholm Vatten och Avfall AB
4. Programbeställning Stockholms Framtida Vattenförsörjning
5. Lägesrapport program Stockholms framtida vattenförsörjning mars 2025
6. Protokollsutdrag Stockholm Vatten och Avfall AB mars 2025

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Fredrik Jurdell, VD	2025-10-24
Anette Scheibe Lorentzi, Vice VD	2025-10-24